

Migration och integration: Panelsamtal om målkonflikter

Lars Calmfors

Senioruniversitetet

6/3-2017

Målkonflikter i flyktinginvandringen

- Grundläggande målkonflikt mellan **altruism** och **egennytt**a
 - de flesta vill hjälpa utsatta människor på flykt
 - men också gränser för hur mycket egennytt
- Kostnader
 - direkta ekonomiska kostnader
 - kulturkonflikter
 - sociala problem
- Den **nationella välfärdsstatens ansvar för sina egna medborgare** kontra **universella värden**
- Länge förbjudet att diskutera **volymer**
- Vi behöver öppen diskussion om vilka avvägningar som vi tycker är rimliga

Invandringens ekonomiska kostnader

- 2013 innebar var nettokostnaden av invandringen för de offentliga finanserna 26 miljarder kronor (0,7 procent av BNP)
- Nettokostnaden för utomeuropeiskt födda var 21 miljarder kronor
- En utomeuropeisk invandrare kommer under sin livstid att belasta de offentliga finanserna med 370 000 kronor (Beräkningar till Långtidsutredningen)
- Om antalet utomeuropeiskt födda från fattiga länder ökar från 750 000 idag till 1,5 miljoner 2060 kommer det att kosta mindre än 1 procent av BNP per år
- De direkta ekonomiska kostnaderna av invandringen är begränsade

4.1 Sysselsättningsgrad, arbetskraftsdeltagande, arbetslöshet och långtidsarbetslöshet efter födelseregion och kön, 20-64 år, 2015, procent

	Inrikes födda	Afrika	Asien	Europa
<i>Män</i>				
Sysselsättningsgrad	85,2	61,0	63,5	80,2
Arbetskraftsdeltagande	89,5	83,9	82,3	87,6
Arbetslöshet	4,9	27,4	22,8	8,4
Andel långtidsarbetslösa av de arbetslösa	34,0	50,2	48,9	49,3
<i>Kvinnor</i>				
Sysselsättningsgrad	82,7	45,4	54,4	72,2
Arbetskraftsdeltagande	86,3	66,8	69,8	79,1
Arbetslöshet	4,1	32,1	22,1	8,7
Andel långtidsarbetslösa av de arbetslösa	29,4	40,4	47,0	38,0

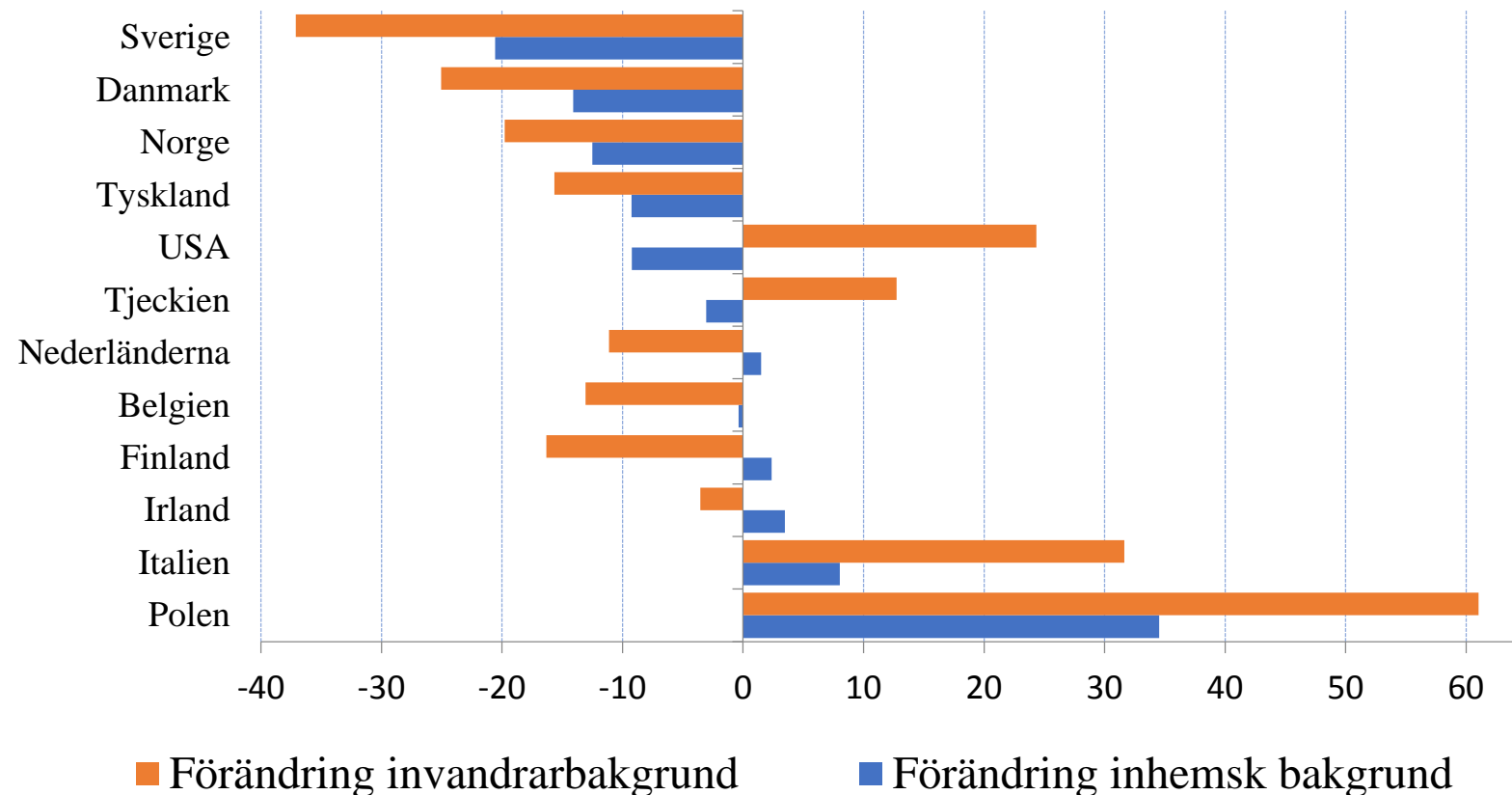
4.13 Total anknyningsgrad till arbetsmarknaden för hela befolkningen och kvinnor efter födelseregion, 20-64 år, 2015

	$\frac{\text{Fast heltidssysselsatta}}{\text{Befolkningen}}$	$\frac{\text{Fast heltidssysselsatta}}{\text{Fast sysselsatta}}$	$\frac{\text{Fast sysselsatta}}{\text{Sysselsatta}}$	$\frac{\text{Sysselsatta}}{\text{Befolkningen}}$
Totalt				
Inrikes födda	0,61	0,82	0,88	0,84
Utomeuropeiskt födda	0,35 (0,57)	0,79 (0,96)	0,73 (0,83)	0,60 (0,71)
Afrika	0,26 (0,43)	0,74 (0,90)	0,65 (0,74)	0,53 (0,63)
Asien	0,34 (0,56)	0,80 (0,98)	0,73 (0,83)	0,59 (0,70)
Kvinnor				
Inrikes födda	0,51	0,72	0,86	0,83
Utomeuropeiskt födda	0,28 (0,55)	0,70 (0,97)	0,71 (0,83)	0,56 (0,67)
Afrika	0,17 (0,33)	0,64 (0,89)	0,60 (0,70)	0,45 (0,54)
Asien	0,27 (0,53)	0,70 (0,97)	0,71 (0,83)	0,54 (0,65)

5.1 Sysselsättningsgrad för personer med inhemsk respektive utländsk bakgrund efter prestationsnivå i läs- och skrivkunnighet, 2012, procent av befolkningsgruppen

	Prestationsnivå 1		Prestationsnivå 2		Prestationsnivå 3		Prestationsnivå 4	
	Inhemsk bakgrund	Utländsk bakgrund	Inhemsk bakgrund	Utländsk bakgrund	Inhemsk bakgrund	Utländsk bakgrund	Inhemsk bakgrund	Utländsk bakgrund
Danmark	57	54	72	65	80	71	85	75
Finland	47	47	64	73	75	76	79	71
Frankrike	56	52	65	57	68	63	72	65
Irland	44	56	58	59	68	63	77	75
Italien	49	69	53	59	62	57	71	76
Nederländerna	62	50	72	60	82	72	86	73
Norge	60	66	74	74	83	81	90	91
Spanien	46	50	58	58	67	66	75	73
Storbritannien	54	57	68	68	77	75	84	81
Sverige	57	47	70	70	78	81	85	90
Tyskland	62	64	76	69	81	77	83	77
USA	59	74	68	70	80	74	83	81
Österrike	63	59	71	67	80	74	82	76
OECD	57	69	66	67	77	73	82	79

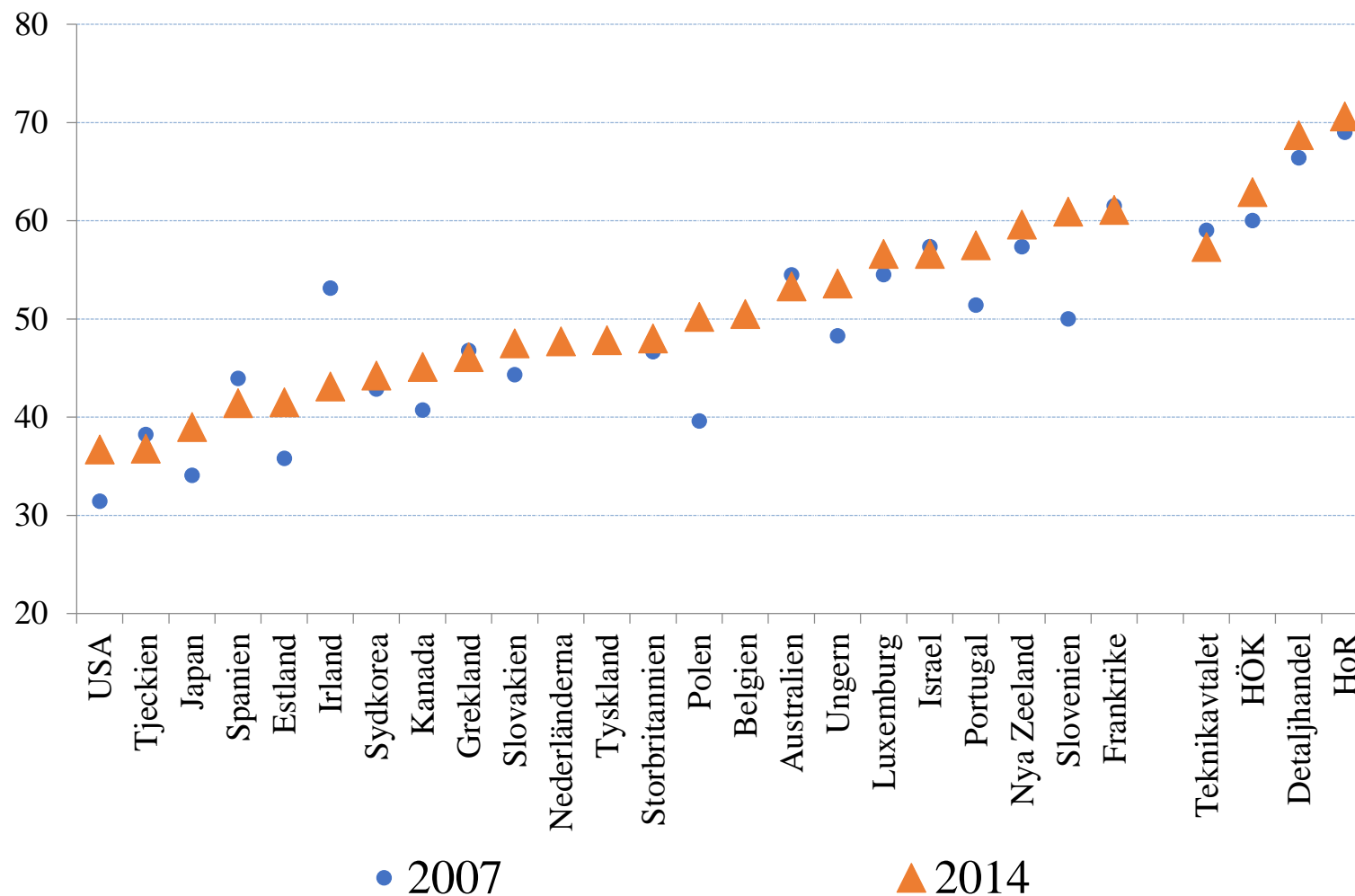
Förändringar i den genomsnittliga läsförståelsepoängen mellan IALS 1994-98 och PIAAC 2012 för personer med inhemsk respektive invandrarbakgrund

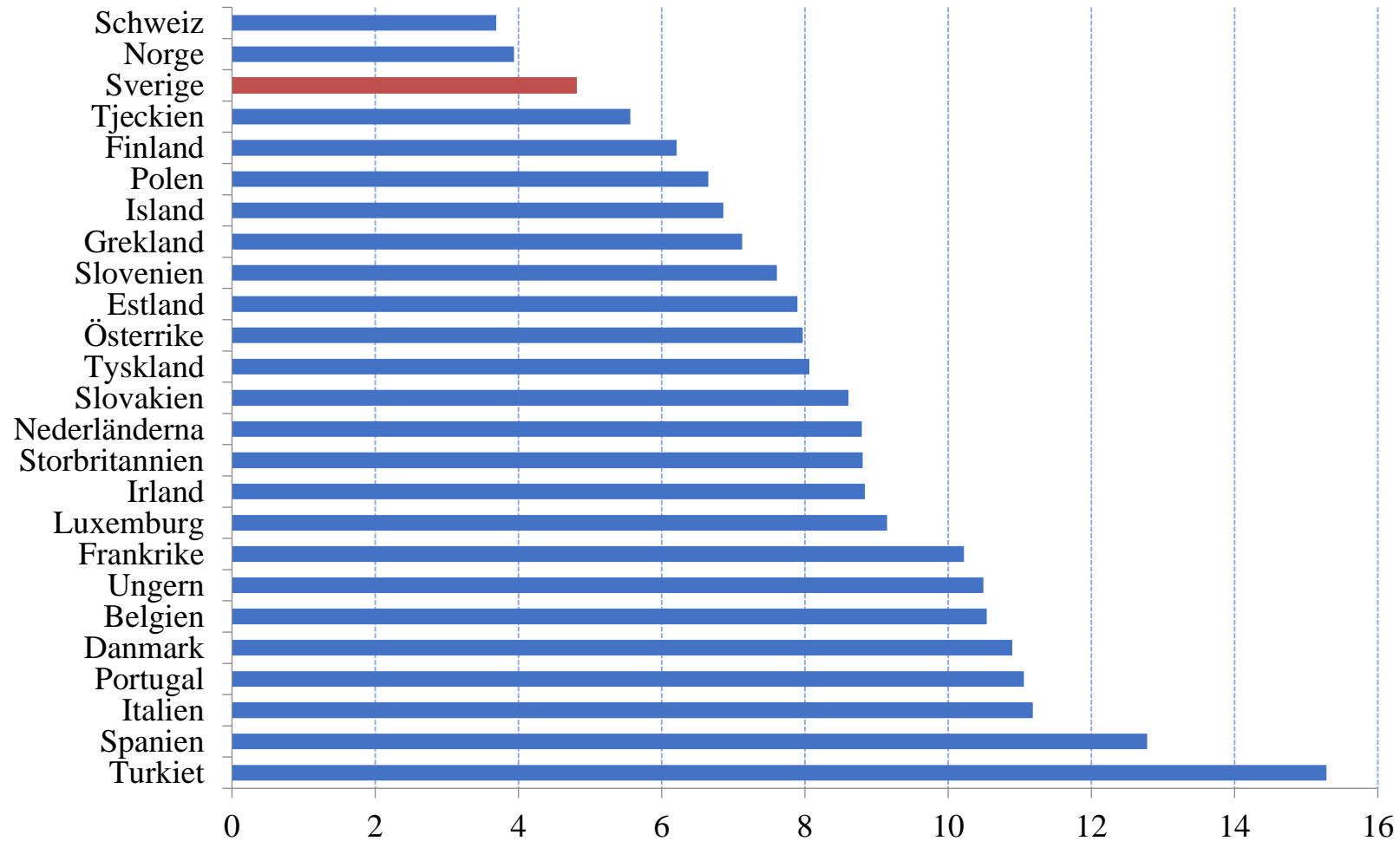
Lönespridningen i olika OECD-länder, 2014

	Decil 5/Decil 1	Decil 9/Decil 1
Sverige	1,36	2,28
Belgien	1,39	2,46
Danmark	1,45	2,56
Finland	1,46	2,57
Frankrike	1,49	2,98
Italien	1,50	2,17
Norge	1,62	2,42
Nederländerna	1,66	2,94
OECD	1,70	3,46
Österrike	1,72	3,33
Storbritannien	1,80	3,56
Tyskland	1,87	3,41
Polen	1,92	4,03
Estland	2,08	4,40
USA	2,09	5,01

Minimilönebrett i olika länder, procent

2.16 Andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav, 2015

Nya typer av "enkla jobb"

- Arbetsmarknadsekonomiska rådets enkät: 1/3 av svarande företag uppger att de skulle anställa på nya typer av enkla jobb vid löner på 14-15 000 kronor
- Olika avlastningsfunktioner
 - receptionister
 - vaktmästare
 - allt-i-allo
 - "hustomte"
 - handräckning, hantlangning
 - plock-och-pack

Brott mot den traditionella svenska modellen

- Sammanpressad lönestruktur, utslagning av lågproduktiva jobb och uppgradering av arbetskraften genom utbildning/omskolning
- Det fungerade på en ganska homogen arbetsmarknad
- Idag har vi en mycket mer heterogen arbetsmarknad med större skillnader i färdigheter
- Uppgiften blir för svår för enbart utbildnings- och arbetsmarknadspolitik

Problem med större lönespridning

- Undvik att lägre löner på nya enkla jobb spiller över på andra löner
 - en del forskning tyder på att det inte blir fallet
- Många utrikes födda kan fastna på lågbetalda jobb
- Vi kan behöva mer utjämnande skatte- och bidragssystem
- Generösa villkor för utbildning
 - för komplicerat att involvera arbetsgivarna genom centralt beslutade regler
 - rikta stöden direkt till individerna